

Utrikesutskottets betänkande 2021/22:UU5

Nordiskt samarbete inklusive Arktis

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelse 2021/22:90 och redogörelse 2021/22:NR1 till handlingarna och att motionsyrkandena avslås.

Utskottet har utifrån motionsyrkandenas innehåll valt att behandla sju områden i sitt betänkande. Dessa områden är nordiskt samarbete under covid-19-pandemin, näring, transport och energi, miljö, jordbruk och klimat, arbetsmarknad, utbildning och hälsa, rättsliga frågor, utrikes- och säkerhetspolitik och internationellt utvecklingssamarbete samt Arktis.

I betänkandet finns tolv reservationer (M, SD, C, MP).

Behandlade förslag

Skrivelse 2021/22:90 Nordiskt samarbete 2021.

Redogörelse 2021/22:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2021.

Cirka 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Cirka 50 yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Skrivelsens och redogörelsens huvudsakliga innehåll.....	5
Utskottets överväganden.....	7
Nordiskt samarbete under covid-19-pandemin.....	7
Näring, transport och energi.....	8
Miljö, jordbruk och klimat.....	12
Arbetsmarknad, utbildning och hälsa.....	14
Rättsliga frågor.....	17
Utrikes- och säkerhetspolitik samt internationellt utvecklingssamarbete.....	19
Arktis.....	21
Motioner som bereds förenklat.....	23
Skrivelsen och redogörelsen.....	23
Reservationer.....	24
1. Nordiskt samarbete under covid-19-pandemin, punkt 1 (M).....	24
2. Nordiskt samarbete under covid-19-pandemin, punkt 1 (SD).....	24
3. Näring, transport och energi, punkt 2 (SD).....	25
4. Miljö, jordbruk och klimat, punkt 3 (SD).....	28
5. Arbetsmarknad, utbildning och hälsa, punkt 4 (SD).....	30
6. Rättsliga frågor, punkt 5 (SD).....	32
7. Rättsliga frågor, punkt 5 (C).....	34
8. Utrikes- och säkerhetspolitik samt internationellt utvecklingssamarbete, punkt 6 (M).....	34
9. Utrikes- och säkerhetspolitik samt internationellt utvecklingssamarbete, punkt 6 (SD).....	36
10. Utrikes- och säkerhetspolitik samt internationellt utvecklingssamarbete, punkt 6 (MP).....	37
11. Arktis, punkt 7 (M).....	38
12. Arktis, punkt 7 (C).....	38
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	40
Skrivelse 2021/22:90.....	40
Följdmotionerna.....	40
Redogörelse 2021/22:NR1.....	43
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22.....	43
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet.....	48

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nordiskt samarbete under covid-19-pandemin

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2573 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 och

2021/22:4677 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

2. Näring, transport och energi

Riksdagen avslår motion

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 2, 4, 7, 16, 18–20, 34–36, 38, 42 och 46.

Reservation 3 (SD)

3. Miljö, jordbruk och klimat

Riksdagen avslår motion

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 21, 26, 28 och 44.

Reservation 4 (SD)

4. Arbetsmarknad, utbildning och hälsa

Riksdagen avslår motion

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 8, 9, 14 och 29–33.

Reservation 5 (SD)

5. Rättsliga frågor

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3248 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 4 och

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1, 5, 17, 40 och 43.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (C)

6. Utrikes- och säkerhetspolitik samt internationellt utvecklingssamarbete

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 3,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 12 och 56,

2021/22:4110 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2 och

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (MP)

7. Arktis

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 11,

2021/22:3248 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 12 och

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 24.

Reservation 11 (M)

Reservation 12 (C)

8. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

9. Skrivelsen och redogörelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2021/22:90 och redogörelse 2021/22:NR1 till handlingarna.

Stockholm den 2 juni 2022

På utrikesutskottets vägnar

Hans Wallmark

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Hans Wallmark (M), Olle Thorell (S), Hans Rothenberg (M), Markus Wiechel (SD), Jamal El-Haj (S), Margareta Cederfelt (M), Diana Laitinen Carlsson (S), Gudrun Brunegård (KD), Alexandra Völker (S), Joar Forssell (L), Aron Emilsson (SD), Maria Ferm (MP), Magnus Ek (C), Linda Modig (C), Yasmine Posio (V), Mats Nordberg (SD) och Jasenko Omanovic (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2021/22:90 Nordiskt samarbete 2021 och Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2021 (redog. 2021/22:NR1). Utskottet behandlar även 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22 och 53 yrkanden i följdmotioner. Av motionsyrkandena från allmänna motionstiden 2021/22 behandlas 32 stycken i förenklad ordning och av följdmotionsyrkandena behandlas 21 stycken i förenklad ordning, enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och i enlighet med promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2018–2022 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2018.

Utrikesutskottet mötte sin norska motsvarighet via videolänk den 25 februari 2021 samt i ett möte i riksdagen den 15 mars 2022, tillsammans med försvarsutskottet och EU-nämnden. Vidare genomfördes en utskottsresa till bl.a. Oslo den 24–25 maj 2022. Utskottet mötte sin finska motsvarighet digitalt den 27 januari 2022 samt i ett möte i riksdagen den 22 april 2022. Utskottet mötte sin danska motsvarighet via videolänk den 1 februari 2022. Den 21 april 2022 informerade den nordiska samarbetsministern Anna Hallberg utrikesutskottet om det nordiska samarbetet under 2021. Nordiska rådets svenska delegation bjöds in att delta vid föredragningen. Företrädare från Utrikesdepartementet informerade även utskottet om EU:s arbete med Arktis den 9 december 2021. Utskottets ordförande Kenneth G Forslund deltog vidare i NB8-möten för ordförandena i respektive lands utrikesutskott den 3 maj och den 18–19 oktober 2021 samt den 4–5 april 2022.

Skrivelsens och redogörelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelse 2021/22:90 redogör regeringen för samarbetet mellan de nordiska ländernas regeringar under 2021, med huvudsakligt fokus på verksamheten i nordiska ministerrådet. Vidare innehåller skrivelsen bl.a. information om det nordiska samarbetet under covid-19-pandemin samt samarbetet i Barentsrådet och Arktiska rådet.

I Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2021 (redog. 2021/22:NR1) redogörs för huvuddragen i Nordiska rådets verksamhet under det danska ordförandeskapet 2021, där ett prioriterat område var hanteringen av covid-19-pandemin och det framtida nordiska krissamarbetet. Vidare behandlas bl.a. Nordiska rådets 73:e session, som anordnades i danska folketinget den 2–4 november 2021, samt en översikt över rådets övriga verksamhet under året. Berättelsen omfattar också redogörelser för de svenska riksdagsdelegationernas verksamhet i den parlamentariska

Östersjökonferensen, den arktiska parlamentarikerkonferensen och den parlamentariska Barentskonferensen.

Utskottets överväganden

Nordiskt samarbete under covid-19-pandemin

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om nordiskt samarbete under covid-19-pandemin
Jämför reservation 1 (M) och 2 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:2573 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 anförs att regeringen bör tillsätta en nordisk coronakommission med syftet att utvärdera samarbetet och åtgärderna bland de nordiska länderna under coronakrisen.

I kommittémotion 2021/22:4677 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 1 anförs att Sverige aktivt bör arbeta för en nordisk covidkommission som utvärderar det nordiska samarbetet under krisen och som lyfter upp lärdomar och erfarenheter.

Utskottets ställningstagande

Under 2021, liksom föregående år, präglades de nordiska samhällena och det nordiska samarbetet av covid-19-pandemin. Den fria rörligheten i de nordiska gränsregionerna påverkades av de åtgärder som vidtogs för att bromsa smittspridningen. I början av året hade samtliga nordiska länder infört inreserestriktioner i någon form, och rapporteringen från de gränsregionala informationstjänsterna visade på flera störningar i den fria rörligheten. Under årets första månader rådde stundtals stora svårigheter för människor och företag som lever och verkar över de nordiska gränserna. Under våren och sommaren minskade restriktionerna i takt med den ökande vaccinationsgraden. Regeringen prioriterade att underlätta för resande inom Norden. Den 31 maj lyftes då gällande inreserestriktioner mot de nordiska länderna. I slutet av året spreds omikronvarianten snabbt. Den 21 december återinförde regeringen inreserestriktioner, med resultatet att resenärer från Danmark, Finland, Island och Norge till Sverige omfattades av samma krav som inresande från övriga EES-stater. Den 28 december infördes testkrav. Utskottet noterar att regeringen också beslutade om vissa undantag i syfte att underlätta för gränsregionerna, bl.a. som ett resultat av dialog mellan samarbetsministrarna. Under 2021 fortsatte regeringen att verka för ett stärkt samarbete i syfte att förebygga och mildra negativa konsekvenser av kriser, inte minst för dem som delar sin vardag mellan nordiska länder.

Utskottet noterar att Anna Hallberg, ministern med ansvar för nordiska frågor, under 2021 hade samtal och möten med företrädare för gränsregionerna som på olika sätt påverkats av restriktionerna och deltog i flera debatter och panelsamtal om både gränshinder och mer långsiktiga konsekvenser som covid-19-pandemin kan få för det nordiska samarbetet. Utskottet konstaterar att de nordiska länderna måste ha en dialog innan beslut fattas om att stänga gränser och att länderna också måste utvärdera alla andra alternativ innan gränser stängs. De nordiska länderna bör tillsammans ta ansvar för de konsekvenser som en gränsstängning innebär, vilket är det som Sverige föreslagit i den s.k. samverkansmodellen.

Utskottet anser liksom i betänkande 2020/21:UU4 att det är angeläget att de som lever och verkar i Norden ska kunna röra sig fritt mellan de nordiska länderna. Covid-19-pandemin har på ett allvarligt negativt sätt, med seriösa konsekvenser i gränsregionerna, visat att denna frihet inte längre kan tas för givet. Utskottet konstaterar att regeringen tillsatte en kommission i juni 2020 för att utvärdera de åtgärder som vidtagits för att begränsa spridningen av covid-19 i Sverige. Coronakommissionen överlämnade sitt slutbetänkande Sverige under pandemin till socialminister Lena Hallengren den 25 februari. Utskottet anser att det är de starka nordiska mellanfolkliga relationerna vi särskilt måste värna om. Utskottet anser vidare att de goda relationer de nordiska länderna har tagit för givet hotas när en allvarlig kris uppstår och noterar att regeringen skriver att pandemin har varit en påminnelse om de nordiska ländernas ömsesidiga beroende och vikten av nära samarbete även under kristider samt att en gemensam målsättning är att de nordiska länderna ska stå bättre rustade inför nästa kris. Utskottet ser därmed positivt på att det under 2021 inleddes ett utredningsarbete för att identifiera hur det nordiska samarbetet bör stärkas. Påfrestningar på samarbetet kommer fortsatt att märkas.

Mot bakgrund av det som anförs ovan avstyrker utskottet motion 2021/22:2573 (SD) yrkande 1, samt 2021/22:4677 (M) yrkande 1.

Näring, transport och energi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om näring, transport och energi.
Jämför reservation 3 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 anförs att inrätta en gemensam nordisk krismekanism som ska vara förberedd att omgående träda ikraft vid pandemier och som bland annat ska innefatta ett särskilt nordiskt inresebevis. I yrkande 4 anförs att Norden behöver visa omvärlden vad vi åstadkommer i form av kvantitativa resultat, t.ex. i fråga om

återvinning, välfärd, säkerhet och framförallt exporterade produkter i vår handel, för att lyckas bättre med en framgångsrik profilering. I yrkande 7 anförs att samarbetsministrarna bör ta initiativ till att utreda en reform av de nordiska ländernas aktiebolagslagstiftning så att den harmoniseras. I yrkande 16 anförs att näringsministrarnas möten bör handla om energipolitik och skattepolitik samt gemensamma infrastruktur-satsningar som på allvar kan skapa goda förutsättningar för ekonomisk tillväxt. I yrkande 18 anförs att de nordiska regionerna måste bli självförsörjande på energi. I yrkande 19 anförs att möjligheterna att öppna ett Nordic Innovation House till stöd för nordiska startup-företag i Europa bör ses över. I yrkande 20 anförs att resurser som inte går att utlokalisera, såsom kultur- och naturturism, bör marknadsföras. I yrkande 34 anförs att Myndigheten för digital förvaltning (Digg) bör skapa ett gemensamt samråd med dess motsvarigheter i de andra nordiska länderna för att synkronisera digitaliseringen på nordisk nivå. I yrkande 35 anförs att stävja kriminalitet på de finansiella marknaderna i Norden. I yrkande 36 anförs att Sverigedemokraterna vill se att en utredning tillsätts för att utveckla en framtida modell för hur en krisfond ska fungera. I yrkande 38 anförs att de vill se att transportministeriet får en decentraliserad organisation väl förankrad i regioner och kommuner som tar in viktiga aspekter utifrån regionala och lokala förutsättningar. I yrkande 42 anförs att Sverige inom ramen för de bilaterala samtalen med Norge bör fokusera på erfarenheter av tillväxt och arbetsliv i Norge. I yrkande 46 anförs att Norden i områdessamarbetet med de anglosaxiska öarna behöver prioritera handelsfrågan på högsta nivå.

Utskottets ställningstagande

Närings- och innovationspolitiken är i det nordiska samarbetet organiserad under ministerrådet för hållbar tillväxt. Det näringspolitiska arbetets övergripande mål är att bidra till hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft i samtliga nordiska regioner och att skapa ett effektivt samarbete i gemensamma näringspolitiska frågor. Under 2021 fortsatte genomförandet av visionsprojekten i referensgrupper inom näringssektorn för 2021–2024 som tar sikte på att Norden ska vara ledande inom hållbar mineralproduktion, hållbar och konkurrenskraftig bygg- och bostadssektor, gröna transporter, cirkulära och hållbara affärsmodeller, digitalisering, artificiell intelligens (AI) och ansvarsfull användning av data, livsvetenskap (life science) och hälsovetenskap samt hållbar maritim ekonomi. Referensgrupperna arbetar i nära samarbete med den nordiska institutionen Nordic Innovation, som strävar efter att göra Norden till en pionjärregion för hållbar tillväxt genom att främja entreprenörskap, innovation och konkurrenskraft i nordiska företag. Ett digitalt ministermöte ägde rum den 16 september 2021 med hållbar mineralproduktion och hållbar turism som huvudteman.

Utrikesutskottet noterar att ett nytt mål för turismpolitiken föreslogs i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg. omr. 24, bet. 2021/22:NU1) samt att regeringen presenterade en ny turismstrategi i oktober

2021. Näringsutskottet har även hanterat motioner om turism i betänkande 2021/22:NU12.

Utskottet uppmärksammar att arbetet i den nordiska samarbetet fortsatte under 2021 med att genomföra den uppdaterade strategin för 2019–2021 för internationell profilering och positionering av Norden. Strategin är en del av en långsiktig satsning på att systematisera och säkra en konsekvent profilering av Norden och frågor kring bl.a. nordisk hållbar välfärd, handel och kultur behandlas i strategin.

Utrikesutskottet noterar vidare att arbetet fortsatte under 2021 med att genomföra ministerdeklarationen Digital North 2.0, och att deklarationens färdplan för perioden 2021–2024 antogs i början av året. Deklarationen understöder visionen om att den nordisk-baltiska regionen ska bli världens mest hållbara och integrerade region genom att utveckla och använda avancerad digital teknik och data på ett ambitiöst, innovativt, säkert och etiskt sätt för att hantera stora samhällsutmaningar såsom den gröna omställningen och pandemier. Därigenom är målet att de nordisk-baltiska länderna ska visa vägen för den digitala omvandlingen globalt och visa att ny digital teknik och data kan användas och delas på ett rättvist, öppet och demokratiskt sätt.

Utrikesutskottet uppmärksammar, när det kommer till bilateralt nordiskt samarbete, att Sverige och Norge har en mycket god och nära relation och etablerade samarbeten inom de flesta områden. Bilaterala kontakter har bl.a. ägt rum mellan arbetsmarknadsministrarna under året. Norge är även en av Sveriges viktigaste handelspartner. Vad gäller bilateralt nordiskt samarbete med Storbritannien konstaterar utskottet att handelsrelationen med Storbritannien efter brexit hanteras i näringsutskottets handelspolitiska betänkande (bet. 2021/22:NU19 Handelspolitik).

Utskottet uppmärksammar att de nordiska regeringarnas samarbete inom ekonomi- och finansområdet leds av de nordiska finansministrarna som utgör det nordiska ministerrådet för ekonomi- och finanspolitik (MR-finans). MR-finans möts en gång om året och diskuterar de områden inom finanspolitiken där nordiskt samarbete kan skapa större värde än om länderna handlade individuellt. En av de genomgående punkterna för samarbetet är att främja den ekonomiska integrationen internt i Norden såväl som i Östersjöregionen och Europa. Samarbetet stöder diskussion om EU- och skattefrågor, avskaffande av gränshinder i Norden, en större inkorporering av en ekonomisk dagordning i den nordiska strategin för hållbar utveckling och fortsatt samarbete kring de nordiska finansmarknaderna.

Nordiska ministerrådet har ett arbete mot penningtvätt och terrorfinansiering. Enligt utskottet utgör penningtvätt ett allvarligt hot mot det globala finansiella systemet. Nordiska länder har drabbats av den här typen av kriminalitet under de senaste åren och det är uppenbart att det finns behov av en stärkt insats mot penningtvätt och terrorfinansiering.

Internationellt samarbete, också bland de nordiska länderna, behöver stärkas i en så ambitiös riktning som möjligt. Kampen mot penningtvätt togs

upp av de nordiska finansministrarna i anslutning till höstmötet i Internationella Valutafonden IMF i Washington D.C. den 18 oktober 2021.

Utskottet noterar att regeringen i 2019/20:FPM21 Meddelande om översynen av den ekonomiska styrningen, betonar att ansvar för den ekonomiska politiken ligger på nationell nivå men att det åligger medlemsstaterna att föra en sund ekonomisk politik i överensstämmelse med de gemensamt överenskomna regelverken. Utskottet lägger även märke till att frågan om en nordisk krisfond överlappar med andra EU-instrument, såsom faciliteten för återhämtning och resiliens.

Energifrågor är i det nordiska samarbetet organiserade under ministerrådet för hållbar tillväxt. Regeringen framhåller i sin skrivelse om nordiskt samarbete att den gemensamma nordiska elmarknaden samt energiforskning, förnybar energi och energieffektivisering utgjorde huvudsakliga fokusområden i samarbetsprogrammet för det nordiska energisamarbetet under perioden 2018–2021. Vidare framhålls att det under 2021 antogs ett samarbetsprogram för 2022–2024. Arbetet tog sin utgångspunkt i det hållbara energisystemets särskilda betydelse för grön omställning i Norden, vilket underströks av de nordiska energiministrarna vid det senaste ministermötet 2020. Det nordiska elmarknadssamarbetet fortsatte under året med inriktning på att uppfylla den vision som har fastställts för den nordiska elmarknaden: År 2030 ska Norden ha världens mest konkurrenskraftiga, innovativa och konsumentorienterade elmarknad, som bidrar till att nå de ambitiösa nordiska klimatmålen.

Utrikesutskottet konstaterar att näringsutskottet i betänkande 2021/22:NU15 (s. 28) bl.a. framhåller att vikten av ett nära samarbete inom Norden och EU kommer att öka. Näringsutskottet ser positivt på de utfästelser som görs i elektrifieringsstrategin om att inom ramen för nordiska ministerrådets arbete utveckla det befintliga samarbetet inom Norden och med EU-länder i närområdet.

Utskottet noterar att regeringen framför att det nordiska samarbetet på transport- respektive infrastrukturområdet är mer informellt. Regeringen lyfter i skrivelsen fram att gränsöverskridande transporter har en stor betydelse både för tillväxt och för tillgänglighet i de nordiska länderna. De gränsöverskridande transporterna mellan länderna gör det attraktivt att bo och arbeta på olika sidor av landsgränserna och ska göra det möjligt att på ett hållbart sätt resa och transportera varor mellan våra länder. När det kommer till kontakter deltog infrastrukturministern i oktober 2021 i ett möte mellan de nordiska transportministrarna om transportsektorns klimatomställning inför COP 26 och på Sveriges initiativ pågår också projekt mellan svenska myndigheter och andra nordiska aktörer om bl.a. accelererad elektrifiering av vägtransporter i Norden samt samverkan om hållbara godstransporter.

Utskottet konstaterar i yttrande 2021/22:UU4y att det i regeringens skrivelse (skr. 2021/22:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021) saknas en redovisning av riksdagens tillkännagivande till regeringen om att den bör verka för ett ministerråd för infrastruktur och

transport inom ramen för det nordiska samarbetet (skr. 2020/21:90, redog. 2020/21:NR1, bet. 2020/21:UU4, rskr. 2020/21:338). Utskottet noterar med förvåning att regeringen efter en genomgång av samtliga ministerråd i nordiska ministerrådet i skrivelsens avsnitt 3 (skr. 2021/22:90 s. 4–19) redovisar nordiskt samarbete på transport- respektive infrastrukturuområdena utan att hänvisa till riksdagens tillkännagivande. Vid föredragningen den 21 april gav statsrådet inte heller närmare besked kring regeringens uppfattning om riksdagens tillkännagivande eller om någon förekommande beredningsprocess.

Mot bakgrund av det som anförs ovan avstyrker utskottet motion 2021/22:4679 (SD) yrkandena 7, 16, 18–20, 34, 38, 42 och 46.

Miljö, jordbruk och klimat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om miljö, jordbruk och klimat.
Jämför reservation 4 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 21 anförs att regeringen bör verka för att en översyn görs av samtliga projekt för förbättrad hållbarhet inom nordiska ministerrådet. I yrkande 26 anförs att regeringen bör agera på Nordiska rådets rekommendation 54/2021 och medverka aktivt till att förhandla fram modeller för nordisk-baltiskt samarbete för att minska fosforutsläppen. I yrkande 28 anförs att livsmedelspolitiken bör betona kulturarvet i mat och livsmedel samt lyfta fram frågor som exempelvis maten och sjukdomar samt livsmedelslager inför kriser. I yrkande 44 anförs att fiskepolitik, havspolitik och marin miljö bör lyftas i de bilaterala samtalen med Island.

Utskottets ställningstagande

Arbetet inom miljö och klimat utförs i ministerrådet för miljö och klimat. Regeringen anger i skrivelsen att visionen att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030 innebär ett ökat fokus på miljö och klimat som i sin tur ger ökade medel till ministerrådet för miljö och klimat under perioden 2021–2024. Visionen antogs av de nordiska statsministrarna 2019. Under perioden 2021–2024 är visionsarbetet inriktat på satsningar under de tre strategiska prioriteringarna om ett grönt, konkurrenskraftigt och socialt hållbart Norden. Satsningarna stakas ut i en gemensam handlingsplan. Vidare anförs att samsamarbetsministrarna under 2021 fortsatte sitt uppdrag från statsministrarna att leda arbetet och att förverkliga visionen och styra nordiska ministerrådets verksamhet mot visionen.

Utrikesutskottet noterar att arbetet med visionen bidrar till genomförandet av Förenta nationernas (FN) Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Agendan omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Den nordiska expertgruppen för hållbar utveckling ska säkerställa en tydlig koppling mellan arbetet med hållbar utveckling i Norden samt Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Vidare noteras att den nordiska expertgruppen för hållbar utveckling under året fokuserade på att dela lärdomar och erfarenheter från respektive lands arbete med att genomföra Agenda 2030 och tog fram rekommendationer för att stärka nordiska ministerrådets arbete med visionen baserat på en utgångslägesrapport för Vår vision 2030.

I skrivelsen anförs vidare att arbetet med att genomföra samarbetsprogrammet för miljö och klimat 2019–2024 fortsatte under 2021 inom ramen för sex fasta arbetsgrupper med myndighetsrepresentanter. FN:s havsrättskonvention (Unclos) är en central del av det internationella havsrättsliga regelverket. Utrikesutskottet tar fasta på att det i samarbetsprogrammet skrivs att de nordiska länderna deltar i samverkan i de regionala havsmiljökonventionerna Helsingforskommissionen (Helcom) och Oslo-Pariskonventionen (Ospar) och i FN utöver det samarbete som pågår i Arktiska rådets arbetsgrupp Pame och inom EU, t.ex. genom EU:s strategi för Östersjöregionen. Nordiskt samarbete kan bidra med kunskapsunderlag om avfall, föroreningar och buller från fartyg, t.ex. till Internationella sjöfartsorganisationen (IMO). Nordiskt samarbete är viktigt för att stödja det regionala och globala samarbetet bl.a. med kunskaper om metoder och miljöeffekter. Nordiska miljöfinansieringsbolaget (Nefco) är viktigt för att stödja arbetet med att reducera utsläpp till Östersjön. Utrikesutskottet konstaterar vidare att motionsförslag om åtgärder för minskad övergödning av Östersjön har prövats av miljö- och jordbruksutskottet vid ett flertal tillfällen, senast i betänkande 2020/21: MJU11 Vattenvård.

Utrikesutskottet noterar vidare vad kulturutskottet anför i betänkande 2021/22:KrU6, nämligen att EU-lagstiftningen erbjuder namnskydd för jordbruksprodukter och livsmedel som kommer från en viss geografisk region i förordning (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel. Det finns tre kategorier av namnskydd enligt denna EU-förordning. EU-kommissionen har gjort en översyn av regelverken för bl.a. geografiska ursprungsbezeichnungar i fråga om jordbruksprodukter och livsmedel. Den 8 juni 2022 harmoniseras ansöknings- och ändringsförfaranden för produktspecifikationer för skyddade beteckningar inom de tre kategorierna. Vidare nämns i betänkande 2021/22:KrU6 att miljö- och jordbruksutskottet tidigare bl.a. har redovisat att det skulle medföra ökade kostnader för både producenter och myndigheter att utveckla ett nationellt regelverk för märkning av kulturhistoriskt värdefulla produkter parallellt med EU:s regelverk för namnskydd. Dessutom skulle ett nationellt regelverk ha negativ effekt på regeringens mål att minska den administrativa bördan för

svenska företag (bet. 2014/15:MJU3, bet. 2015/16:MJU15 samt bet. 2016/17:MJU23).

Utrikesutskottet noterar att regeringen i sin skrivelse anför att samarbetet och relationerna med Island är mycket goda. Utrikesminister Ann Linde hade under 2021 en nära kontakt med Islands utrikesminister Guðlaugur Þór Þórðarson för att diskutera bl.a. pandemins konsekvenser och arktiska frågor. Den 19–20 maj deltog utrikesminister Ann Linde i Arktiska rådets årsmöte i Reykjavik. Utrikesutskottet uppmärksammar att motioner om fiskerinäringen i stort sett behandlas årligen av miljö- och jordbruksutskottet, senast i betänkande 2021/22:MJU17.

Mot bakgrund av det som anförs ovan avstyrker utskottet motion 2021/22:4679 (SD) yrkandena 21, 26, 28 och 44.

Arbetsmarknad, utbildning och hälsa

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om arbetsmarknad, utbildning och hälsa.

Jämför reservation 5 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 8 anförs att en utredning bör tillsättas med förslag om ökad grad av harmonisering mellan de nordiska ländernas momssatser. I yrkande 9 anförs att man inom ramen för utbildningsutbytet bör öka omfattningen av studiebesök hos de nordiska myndigheterna och till andra nordiska skolor. I yrkande 14 anförs att samarbetet inom kultur- och utbildningsområdet bör förstärkas. I yrkande 29 anförs att samordning av vårdens resurser är en kritisk fråga. I yrkande 30 anförs att det bör tillsättas en utredning av en standardisering och harmoniserad lagstiftning för privata vårdföretag och en enhetligare marknad inom de nordiska länderna. I yrkande 31 anförs att de nordiska länderna behöver ta ett samlat grepp över den svarta sektorn och genomföra en genomlysning och rapportering av tillstånden på arbetsmarknaden. I yrkande 32 anförs att det i nordiska ministerrådets program saknas tydliga riktlinjer om invandrares eget ansvar och viljan att bli integrerad i majoritetssamhället. I yrkande 33 anförs en jämställdhetspolitisk linje inom Nordiska rådet som syftar till att hålla alla grupper jämställda. Sverigedemokraterna vill inte lyfta fram utvalda grupper inom jämställdhetsområdet.

Utskottets ställningstagande

Regeringen anger i sin skrivelse att det under 2021 antogs ett nytt samarbetsprogram för 2022–2024 för ministerrådet för arbetsliv. Det nya samarbetsprogrammet har anpassats för att bättre kunna bidra till uppfyllandet av visionen att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region 2030. Den 23 november 2021 anordnades ett ministermöte i Helsingfors där arbetsmarknadsministrarna tillsammans med Internationella arbetsorganisationens (ILO) generaldirektör Guy Ryder och representanter från arbetsmarknadens parter diskuterade plattformsarbete, psykisk hälsa i arbetslivet samt utmaningar på arbetsmarknaden under återhämtningsfasen av pandemin. Utskottet noterar att ministerrådet under 2021 släppte ett flertal publikationer om bl.a. arbetsmarknaden samt att ministerrådet anser att en gemensam nordisk arbetsmarknad utgör en hörnsten i det nordiska samarbetet. Samarbetet om arbetsliv omfattar sysselsättnings- och arbetsmarknadsområdet samt arbetsmiljö- och arbetsrättsområdet. Vidare noterar utskottet att ett nytt samarbetsprogram för integration av flyktingar och invandrare togs fram under 2021 samt att det finländska ordförandeskapet i december anordnade ett informellt möte mellan nordiska ministrar med ansvar för integration. Programmet är anpassat för att bidra till uppfyllandet av visionen för det nordiska samarbetet och gäller för perioden 2022–2024. Utrikesutskottet noterar också att motioner om det nordiska samarbetet om arbetsmarknadsfrågor behandlades senast i arbetsmarknadsutskottets betänkande 2021/22:AU6. Utskottet noterar också att man med en ny metod för första gången sedan 2015 tagit fram siffror på hur många som arbetspendlar mellan Danmark och Sverige i Öresundsregionen, vilket också öppnar möjligheter för andra nordiska gränsregioner att få fram viktig statistik.

Vad gäller skattefrågor uppmärksammar utrikesutskottet att en fråga som särskilt uppmärksammats i Gränshinderrådet och som även framöver kommer att vara prioriterad är önskemålet om en modernisering av skatteavtalen mellan de nordiska länderna. Vidare noteras att mervärdesskattereglerna är harmoniserade på EU-nivå genom mervärdesskattedirektivet. I direktivet finns ramar/listor för vilka skattesatser länderna får tillämpa och för vilka varor och tjänster man får ha lägre skattesatser.

Ministerrådet för jämställdhet och hbtqi fortsatte att under 2021 utveckla arbetet på såväl jämställdhets- som hbtqi-området. I skrivelsen anges att frågor om hat, hot och trakasserier ur ett jämställdhetsperspektiv, pappor och föräldraledighet och jämställdhet i förskolan prioriterades på jämställdhetsområdet. Vidare anger ministerrådet att de nordiska ländernas gemensamma kultur, historia och demokratiska traditioner har gjort det möjligt att utveckla ett nära och konstruktivt samarbete på jämställdhetsområdet samt att gå i spetsen för att främja lika rättigheter, behandling och möjligheter för homosexuella, bisexuella, transpersoner, queera och intersexuella (hbtqi-personer). Det anses också att hbtqi-personers rättigheter och möjligheter är under press i många länder och regioner i världen och att det i Norden bör vara tvärtom. Därför ligger det nordiska samarbetet i

framkant för att främja lika rättigheter, lika behandling och lika möjligheter för hbtqi-personer.

De nordiska regeringarnas samarbete på social- och hälsoområdet leds av ministerrådet för social- och hälsopolitik. Regeringen anger i sin skrivelse att ministerrådet för social- och hälsopolitik under 2021 utarbetade ett nytt samarbetsprogram för 2022–2024 och att statsrådet Lena Hallengren deltog vid två ministermöten i den nordiska kretsen som främst behandlade covid-19-pandemin, olika åtgärder i de nordiska länderna och erfarenheter av pandemin på hälsoområdet och det sociala området. Utskottet uppmärksammar att ett av de politiska målen är att främja en målinriktad och effektiv resursinsats på det sociala området och hälsoområdet som i högre grad möter framtidens behov. Utskottet noterar att nordiskt samarbete vad gäller gränsöverskridande vård behandlas i socialutskottets betänkande 2016/17:SOU10.

I ministerrådet för utbildning och forskning som behandlas i skrivelsen innebar covid-19 att en del möten fortfarande anordnades digitalt under början av 2021. Under hösten hölls fysiska möten både på minister- och på tjänstepersonsnivå. Under 2021 presenterades också en utvärdering av Nordplus, som är ett utbytesprogram för elever, studenter och verksamma inom utbildningsväsendet i de nordiska och baltiska länderna. I utvärderingen konstaterades att Nordplusprogrammet fungerar väl och att det bidrar till stärkt samverkan och kunskapsutbyte inom Norden och Baltikum.

Utskottet noterar att regeringen i skrivelsen uttrycker att pandemins effekter på det nordiska kultursamarbetet blev allt tydligare under 2021. Utbyten över gränserna är kännetecknande för kultursektorn och de nordiska ländernas reserestriktioner påverkade aktörerna negativt. Vidare noteras att det, trots omfattande nationella stöd under pandemin, finns en stor osäkerhet inför framtida arbetsmöjligheter och inkomstkällor i sektorn och att uppföljning av pandemins konsekvenser kommer att vara en prioriterad fråga även under 2022.

Mot bakgrund av det som anförs ovan avstyrker utskottet motionen 2021/22:4679 (SD) yrkandena 8, 9, 14 och 29–33.

Rättsliga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om gränshinder och rättsliga frågor.

Jämför reservation 6 (SD) och 7 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3248 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 4 anförs att Sverige bör vara drivande för att säkerställa de gränsregionala informationstjänsternas verksamhet.

I kommittémotion 2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1 anförs att Norden behöver inrätta en koordinerad lagstiftning mellan länderna på alla berörda områden. I yrkande 5 anförs att de nordiska samarbetsministrarna varje år bör mötas i början av året för att samla hela den fullständiga listan av gränshinder och föreslå konkreta lösningar på varje hinder med målsättningen om att dessa ska vara lösta när året är slut. I yrkande 17 anförs att varje kommun som angränsar till ett annat nordiskt land behöver etablera en officiell lokal nordisk myndighetsstruktur. I yrkande 40 anförs att en nordisk projektgrupp bör tillsättas som ska bedriva löpande operativ granskning av de islamistiska samfunden i Norden i syfte att beivra eventuell terrorism motiverad av politisk islam. I yrkande 43 anförs att Sverige inom ramen för de bilaterala samtalen med Danmark behöver prioritera migrations- och rättspolitik för att öka kunskapen om vad som har en påvisbar effekt inom dessa områden.

Utskottets ställningstagande

Nordiska ministerrådets gränshinderarbete drivs av gränshinderrådet, som inledde sin verksamhet i januari 2014 och som fortsatte sitt arbete i linje med mandatet från samarbetsministrarna för perioden 2018–2021, med tillägg om att därutöver också stödja arbetet för att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region 2030.

Regeringen anger i skrivelsen att gränshinderarbetet under inledningen av 2021 liksom under 2020 i hög grad kom att präglas av covid-19-pandemin. I nära samarbete med de gränsregionala informationstjänsterna lades mycket kraft på arbetet med att fortlöpande identifiera och uppmärksamma covid-19-relaterade störningar i den fria rörligheten till följd av de restriktioner som införts i de nordiska länderna. Drygt hälften av det hundratal covid-19-relaterade störningar som uppstått kunde lösas genom samverkan mellan myndigheter och departement på nordisk nivå, exempelvis frågor kopplade till socialförsäkring och a-kassetillhörighet.

Utrikesutskottet noterar att de gränsregionala informationstjänsterna fått ta en central roll under pandemin, att gränshinderrådet kan spela en viktig roll i arbetet med att trygga mobiliteten mellan de nordiska länderna vid kriser, samt att de nordiska samarbetsministrarna förtydligar gränshinderrådets roll i kristider i mandatet för 2022-2024.

Utrikesutskottet anser att nordiska rådet och nordiska ministerrådet har ett viktigt arbete i att avlägsna gränshinder i Norden och skapa ett öppnare Norden. Det ska vara möjligt att flytta, pendla, studera och driva företag över landsgränserna i Norden utan att man riskerar att hamna i en gråzon eller hindras av otydliga lagar och regler. De gränsregionala informationstjänsterna har särskild betydelse för det nordiska gränshinderarbetet och finansieras i olika omfattning av nordiska ministerrådet. Ett av målen för gränshindersrådet är vidare att stärka och utveckla samarbetet med informationstjänsterna.

Utskottet noterar vidare att mandatet för gränshindersrådet bl.a. inbegriper säkerställandet av att det finns gynnsamma förutsättningar för rörlighet och handel i Norden, vilket är en högt prioriterad fråga i det nordiska samarbetet och en viktig del i arbetet med att nå visionen om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. Eftersom det nordiska samarbetet är ett mellanstatligt samarbete ligger det största ansvaret på regeringar, departement och ministerier, nationella parlament, myndigheter och andra nationella aktörer att bidra till att gränshinder blir avklarade.

Utskottet noterar, liksom i betänkande 2015/16:UU18, att det danska ordförandeskapet i nordiska ministerrådet under 2015 påbörjade en undersökning av formerna för en gemensam genomgång av kommande EU-rättsakter. Utskottet noterar vidare att nordiska rådet under 2015 rekommenderade nordiska ministerrådet att införa som en fast praxis att ordförandelandet löpande går igenom kommande EU-rättsakter. Ordförandelandet gör sedan en prioritetsordning av dessa utifrån direktivens uppskattade betydelse för den fria rörligheten i Norden samt bjuder in till nordiska samråd om tolkning, process och genomförande. Samarbetsministrarna beslutade vid sitt möte i september 2019 om ett pilotprojekt där utökade former för samarbete kring genomförande av EU-rättsakter ska utforskas. Under 2021 tog det finska ordförandeskapet över arbetet med att etablera pilotprojekt där ministerrådet för justitiefrågor kommer att diskutera lämpliga rättsakter vid sitt nästkommande möte under 2021.

Utskottet påminner, som anförs i betänkande 2018/19:UU14, om att det sedan 2015 finns ett nordiskt nätverk som ska främja samarbetet mellan Sverige, Danmark, Norge och Finland när det gäller utbyte av kunskap och erfarenheter om det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. Vid de nordiska justitieministrarnas möte sommaren 2018 kom ministrarna överens om att generellt fördjupa polissamarbetet. Det togs även beslut om ett nytt fyraårigt samarbetsprogram för justitiesektorn. Ett beslut togs också om att stärka nordisk forskning när det gäller vissa aspekter av rekryteringen till våldsbejakande extremism.

Regeringen anger i sin skrivelse att Sverige och Danmark har en mycket god relation, ett omfattande handelsutbyte samt ett nära samarbete inom många områden. Den 31 augusti till den 1 september besökte utrikeshandelsminister med ansvar för nordiskt samarbete Anna Hallberg Köpenhamn för ett möte med sin danska motpart Flemming Møller Mortensen. Statsrådet Hallberg och minister Møller Mortensen genomförde även ett gemensamt besök i Malmö. Besöket och överläggningarna fokuserade på integrationen av Öresundsregionen. Utskottet uppmärksammar att arbetet med att stärka Öresundssamarbetet är ett prioriterat område för regeringen i den bilaterala relationen med Danmark.

Mot bakgrund av det som anförs ovan avstyrker utskottet motionerna 2021/22:3248 (C) yrkande 4 och 2021/22:4679 (SD) yrkandena 1, 2, 5, 17, 40 och 43.

Utrikes- och säkerhetspolitik samt internationellt utvecklingssamarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utrikes- och säkerhetspolitik samt internationellt utvecklingssamarbete.

Jämför reservation 8 (M), 9 (SD) och 10 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 56 anförs att Sverige aktivt bör arbeta för ett säkrare och mer säkerhetsintegrerat Norden.

I kommittémotionerna 2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 3 och 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 12 anförs att det nordisk-baltiska samarbetet bör fördjupas.

I kommittémotion 2021/22:4110 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2 anförs att det nordiska försvarssamarbetet bör förstärkas genom att samarbeta och öva tillsammans, såväl militärt, som genom att öka vår civila beredskap.

I kommittémotion 2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3 anförs att den koldioxidneutrala energiproduktionen i Norden bör öka och att man samtidigt bör arbeta för att högutsläppsländer ska bli delaktiga.

Utskottets ställningstagande

Regeringen anför i skrivelsen att Finland samordnade det informella nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet som leds av de nordiska utrikesministrarna (N5) under 2021. 2021 års N5-möten fokuserade på aktuella utrikes- och säkerhetspolitiska frågor, inklusive utvecklingen i Afghanistan, Ryssland och Etiopien, Sveriges ordförandeskap i

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och FN-frågor. Utskottet noterar att det nordiska utrikespolitiska samarbetet är högt prioriterat av regeringen, inte minst i ljuset av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet. Utskottet understryker liksom i betänkande 2017/18:UU18 att de nordiska länderna i kraft av sina gemensamma värderingar har en allt viktigare roll att axla när det gäller säkerheten i vårt närområde, globalt fredsskapande och omställningen till en hållbar värld. En enad nordisk röst väger tungt i globala forum. Utskottet konstaterar att det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet har fortsatt att utvecklas, när det gäller engagemanget såväl för närområdesfrågorna som för utökad samverkan kring viktiga globala frågor och den internationella utvecklingen.

Utrikesutskottet välkomnar att de nordiska samarbetsministrarna å det kraftigaste fördömt den oprovocerade, folkrättsstridiga och illegitima ryska invasionen av Ukraina, samt att nordiska ministerrådet därför har beslutat att omedelbart göra ett uppehåll i allt samarbete med Ryssland och Belarus, dvs. att program, projekt och aktiviteter i Ryssland och Belarus avbryts tills vidare.

Det nordisk-baltiska samarbetet NB8 är ett mötesformat med roterande samordningsansvar som regelbundet samlar de fem nordiska och tre baltiska länderna. Främsta fokus för NB8-formatet är regional utrikes- och säkerhetspolitik och aktuella frågor i närområdet. NB8-formatet inbegriper möten mellan de åtta ländernas statsministrar, utrikesministrar, försvarsministrar och respektive statssekreterare. Utrikesminister Ann Linde besökte Finland den 14–15 september 2021 för att delta vid ett nordisk-baltiskt möte. Utskottet noterar att nordiska ministerrådet sedan början av 1990-talet har utvecklat ett brett och nära samarbete med Estland, Lettland och Litauen samt att nordiska ministerrådets samarbete med dessa länder vägleds av de riktlinjer som antogs av de nordiska samarbetsministrarna 2008. Nordiska ministerrådet har ett utvecklat samarbete inom ett flertal områden, bl.a. gränsregionalt samarbete för att främja gemensamma grundläggande värden som demokrati, rättsstat, jämställdhet, yttrandefrihet och tolerans såväl inom nordisk-baltisk regi som i relation till övriga grannländer. Utskottet vill, liksom i betänkande 2017/18:UU18, påminna om vikten av nordiskt samarbete med de baltiska länderna.

Regeringen anger i skrivelsen att statsministrarnas vision om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030 är den nordiska samarbetsramen för arbetet med hållbar utveckling. Arbetet med visionen bidrar till genomförandet FN:s Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Vidare anges att de nordiska ländernas samarbete inom närings-, energi- och regionalpolitik utförs i ministerrådet för hållbar tillväxt -och ska säkerställa regionens fortsatt goda tillväxt samt att energisamarbetet fokuserar bl.a. på att främja utvecklingen av hållbara energikällor. Utrikesutskottet noterar att det nordiska elmarknadssamarbetet fortsatte under året med inriktning på att uppfylla den vision som har fastställts för den nordiska elmarknaden: År 2030 ska Norden ha världens mest konkurrenskraftiga,

innovativa och konsumentorienterade elmarknad, som bidrar till att nå de ambitiösa nordiska klimatmålen.

Mot bakgrund av det som anförs ovan avstyrker utskottet motionerna 2021/22:3775 (M) yrkande 3, 2021/22:3776 (M) yrkandena 12 och 56, 2021/22:4110 (MP) yrkande 2 samt 2021/22:4679 (SD) yrkande 3.

Arktis

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden kring Arktis.
Jämför reservation 11 (M) och 12 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 11 anförs att Kinas observatörsstatus i Arktiska rådet bör begränsas.

I kommittémotion 2021/22:3248 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 12 anförs att det är viktigt att Norden är en stark röst i arktiska frågor.

I kommittémotion 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 24 anförs att Sverige bör försvara den ordning som har präglat Arktis med internationell rätt och regionalt och internationellt samarbete som grund.

Utskottets ställningstagande

Sveriges arbete i Arktiska rådet styrs för närvarande av den nationella strategi som regeringen tog fram 2020 och som behandlades i utskottets betänkande 2020/21:UU6 Strategi för den arktiska regionen. Av strategin framgår att Arktiska rådet är det primära forumet för internationellt samarbete om arktiska frågor. De åtta arktiska staterna som ingår i Arktiska rådet (Danmark, Finland, Island, Kanada, Norge, Ryssland, Sverige och USA) har ett särskilt ansvar för utvecklingen i Arktis. Flera urfolk finns representerade i arktiska rådet genom permanenta deltagare. Genom Ilulissatdeklarationen, som undertecknades av de fem kuststaterna 2008 och återbekräftades av samtliga arktiska stater 2018, finns ett gemensamt åtagande att bevara Arktis som en fredlig och stabil region.

I regeringens skrivelse, inleds avsnittet om Arktis med att konstatera att Arktis är en viktig komponent i de nordiska ländernas samarbete och politiska utbyte. Vidare redogörs för att det vid de nordiska samarbetsministrarnas möte den 13–14 september beslutade om ett nytt arktiskt samarbetsprogram för nordiska ministerrådet under perioden 2022–2024. Liksom i det tidigare samarbetsprogrammet är utgångspunkten ett hållbarhetsperspektiv baserat på Agenda 2030. Arktiska rådet var under isländskt ordförandeskap (2019–2021) och därefter övertog Ryssland det tvååriga ordförandeskapet för Arktiska rådet. Det gemensamma meddelandet om EU:s nya strategi för Arktis

presenterades den 13 oktober 2021. Uppdateringen av EU:s Arktispolitik har enligt skrivelsen bl.a. drivits på genom gemensamma ansträngningar från de nordiska EU-medlemmarnas sida.

Utrikesutskottet välkomnar i betänkande 2020/21:UU6 att det nu finns en uppdaterad Arktisstrategi med ett brett förhållningssätt som inkluderar bl.a. säkerhetspolitik, klimat och miljö, ekonomisk utveckling och trygghet av goda levnadsvillkor för dem som bor i arktiska områden. Utskottet instämmer även i regeringens bedömning att Sverige som ett arktiskt land har ett särskilt intresse av och ansvar för att främja en fredlig, stabil och hållbar utveckling. Sverige ska också bidra till ett konstruktivt internationellt samarbete i den arktiska regionen. Utskottet påminner om att Arktis länge har beskrivits som ett säkerhetspolitiskt lågspänningsområde präglad av ett konstruktivt internationellt samarbete. Klimatförändringarna i Arktis har bidragit till ett ökat omvärldsintresse för regionen. Utskottet ser möjligheterna som detta ger att mobilisera ett ökat engagemang för att hantera klimatförändringarnas konsekvenser i Arktis. Samtidigt ligger det i Sveriges intresse som arktisk stat att värna samarbetet inom arktiska rådet och de arktiska staternas särskilda roll och ställning för att främja en fredlig, stabil och hållbar utveckling i den arktiska regionen.

FN:s havsrättskonvention Unclos är, som nämnts tidigare, en central del av det internationella havsrättsliga regelverket. Sverige bör enligt utskottet, som tidigare anförts i betänkande 2020/21:UU6, verka för att folkrätten, inklusive havsrätten, respekteras.

Utrikesutskottet välkomnar vidare att regeringen i sin strategi för den arktiska regionen (skr. 2020/21:7) vill verka för en begränsad uppvärmning av Arktis i enlighet med Parisavtalets mål om att minska den globala uppvärmningen samt att regeringen vill verka för att den biologiska mångfalden bevaras i enlighet med målen i konventionen för biologisk mångfald samt verka för att genomföra en giftfri cirkulär ekonomi.

Utrikesutskottet noterar återigen det växande antalet icke-arktiska stater som visar intresse för Arktis. Kina har redan visat att de vill ha större inflytande över utvecklingen i Arktis. I likhet med i betänkande 2019/20:UU4 anser utskottet att regeringen behöver beakta Kinas geopolitiska målsättningar, inte minst i Arktis, och att det fördjupade militära samarbetet mellan Kina och Ryssland kräver ökad uppmärksamhet, särskilt när det gäller Sveriges närområde, inklusive Arktis.

Utrikesutskottet välkomnar vidare att regeringen genom sitt gemensamma uttalande med Danmark (inklusive Grönland och Färöarna), Finland, Island, Kanada, Norge och USA, om samarbetet i arktiska rådet med anledning av Rysslands aggression mot Ukraina, noterar de allvarliga svårigheter för mellanstatligt samarbete, bl.a. i Arktis, som Rysslands agerande har orsakat. Utskottet välkomnar vidare att regeringen i samma uttalande betonar arktiska rådets fortsatta betydelse för samarbetet i det cirkumpolära området, uttrycker dess stöd för institutionen och dess arbete samt att grundprinciperna om suveränitet och territoriell integritet, baserade på folkrätten, länge har legat till

grund för arbetet i arktiska rådet, ett forum där Ryssland för närvarande är ordförandeland. Med anledning av Rysslands flagranta brott mot dessa principer noterar utrikesutskottet att staternas företrädare inte kommer att resa till Ryssland för möten i arktiska rådet. Dessutom ställer staterna tillfälligt in allt deltagande vid möten i rådet och dess underordnade organ under den tid de överväger nödvändiga villkor som skulle kunna möjliggöra att rådets betydelsefulla arbete kan fortsätta under rådande omständigheter.

Mot bakgrund av det som anförs ovan avstyrker utskottet motionerna 2021/22:3246 (C) yrkande 11, 2021/22:3248 (C) yrkande 12 och 2021/22:3776 (M) yrkande 24.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i särskild ordning.

Utskottets ställningstagande

Utöver de yrkanden som behandlats tidigare i detta betänkande finns även motionsyrkanden som är föremål för en förenklad motionsberedning enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och i enlighet med promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2018–2022 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2018.

Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de yrkanden som redovisas i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott de aktuella motionerna.

Skrivelsen och redogörelsen

Utskottet föreslår att skrivelse 2021/22:90 och redogörelse 2021/22:NR1 läggs till handlingarna.

Reservationer

1. Nordiskt samarbete under covid-19-pandemin, punkt 1 (M)

av Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M) och Margareta Cederfelt (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4677 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 1 och

avslår motion

2021/22:2573 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringen är i redogörelsen tydlig med att samarbetet mellan de nordiska länderna inte har fungerat på ett tillfredsställande sätt under pandemin. I gränsbygderna märktes och märks påfrestningarna på ett helt annat sätt än i huvudstäderna. Öppna och stängda gränser om vartannat och svårigheter för arbetspendling har medverkat till att medborgare i flera länder känt sig utlämnade. Särskilt besvärligt har det varit för butiker och näringsidkare i gränsområden som till exempel Värmland och Bohuslän som tidigare levt på en relativt fri och obehindrad rörlighet mellan länderna. Vi ser också hur kommunikationerna lidit hårt. Under många månader var nyheterna om kommunikationerna i södra Sverige i nationellt fokus. Boende i Sydsverige hade varken tillgång till Kastrup eller Köpenhamn och de danska medborgarna hade svårt att ta sig till Bornholm. Valet av strategier och förhållningssätt kring hur covid-19 ska bekämpas har resulterat i olika lösningar som fått konsekvenser för utbyte och möjligheter att ta sig mellan länderna. Detta är något som en nordisk covidkommission borde få uppdrag att utvärdera så att vi tillsammans står starkare rustad inför framtiden.

2. Nordiskt samarbete under covid-19-pandemin, punkt 1 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Aron Emilsson (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2573 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår motion

2021/22:4677 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Pandemin borde om något visa på vikten av att vi kan agera gemensamt och att vi snabbt kan bistå varandra i krissituationer i syfte att rädda såväl liv och hälsa som ekonomi. För att så ska bli möjligt måste korten på bordet och vi måste få till en gedigen granskning av pandemiåren 2020 och 2021. Regeringen bör tillsätta en nordisk coronakommission med syftet att utvärdera samarbetet och åtgärderna bland de nordiska länderna under coronakrisen.

3. Näring, transport och energi, punkt 2 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Aron Emilsson (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 2, 4, 7, 16, 18–20, 34–36, 38, 42 och 46.

Ställningstagande

Av pandemin har vi lärt oss att det behöver finnas förberedda regelverk som möter samhällskriser. Därför föreslår vi att det inrättas en gemensam nordisk krismekanism som ska vara beredd att omgående träda i kraft vid pandemier. Den ska bl.a. innefatta ett särskilt nordiskt inresebevis som möjliggör gränspendlares frihet att driva sitt företag eller anställas frihet att komma till sin arbetsplats trots pandemi och allmänna restriktioner.

Regeringens profilering genom podcasten Nordic Tasks är endast ett digitalt och medialt verktyg som för övrigt bedöms vara relativt okänt för de flesta medborgare i Norden. De nordiska länderna är redan kända för de värderingar som gäller här i fråga om jämlikhet och miljö främst och andra kvalitativa mjuka värden. För att lyckas bättre med en framgångsrik profilering behöver Norden också visa omvärlden vad vi åstadkommer i form av kvantitativa resultat, t.ex. i fråga om återvinning, välfärd, säkerhet och framför allt våra exporterade produkter i vår handel. Vi behöver profilera oss på ett sådant sätt att det bidrar till en förstärkt ekonomisk ställning att

finansiera vår trygghet och välfärd och en förmåga att synliggöra nordiska värden i form av inte minst platsbunden kultur och natur, vilket också kan stimulera besöksnäringen.

Handel och investeringar sker redan i dag mellan de nordiska länderna, men för att öka integrationen inom näringslivet bör samarbetsministrarna ta initiativ till att utreda en reform av de nordiska ländernas aktiebolagslagstiftning så att den harmoniseras. Inspiration kan t.ex. hämtas hos den danska lagstiftningen om lägre krav på uppstartskapital och det senare kravet på buffert för att undvika likvidation. En utredning bör tillsättas om en ny gemensam nordisk bolagsrätt.

I skrivelsen anges att ”även under det ordinarie näringsministermötet den 1 september diskuterade ministrarna Nordens gemensamma återstart och att de önskar säkerställa synergieffekter mellan ekonomisk återuppbyggnad och grön omställning”. Den gröna omställningen med nedlagd kärnkraftsproduktion av el, instabil vindkraft och höjda bränsleskatter leder dock till högre priser och i förlängningen driver det inflationen, vilket försämrar den reala ekonomiska tillväxten. Därför bör samtalen i stället handla om energipolitik och skattepolitik samt gemensamma infrastruktursatsningar som på allvar kan skapa goda förutsättningar för ekonomisk tillväxt med starka reala inkomstökningar.

De nordiska regionerna måste bli självförsörjande på energi. Vi kan inte förlita oss på energiimport från andra länder eller energiöverföring långa sträckor från norra till södra delarna av Norden eftersom dessa metoder innebär stora risker, driver upp energipriserna för hushåll, företag och välfärd och förstör vackra nordiska kulturlandskap. I stället krävs många små energienheter satta att bidra till självförsörjning i de lokala och regionala samhällena, vilket också sänker risker för energiförsörjningen och kostnader för användarna.

För att upprätthålla den nordiska välfärdsmodellen med ekonomisk utveckling och fler arbetstillfällen behövs också fler lönsamma innovationer. Runt om i våra länder finns dock redan ett antal innovationshubbar där startup-företag verkar. Det nordiska samarbetet skulle kunna dra nytta av den sammanbindande kraften för alla dessa innovationshubbar, vilket också skulle kunna skapa en mer gemensam marknad av innovativa produkter och tjänster.

Inom ramen för samarbetet bör vi se över möjligheterna att öppna ett Nordic Innovation House till stöd för nordiska startup-företag i Europa liknande det man gjorde i New York och i flera andra större städer i flera världsdelar, för att stärka det nordiska varumärket även på vår egen kontinent men också för att göra Norden mer synligt utanför Nordens gränser. Den samlade strategin skulle verka för både en starkt inre marknad och export i andra världsdelar.

Norden är ett starkt varumärke i världen och ses som en politiskt stabil region med långvarig demokrati. Norden ses som intressant också för våra innovationer och handelsutbyte samt i egenskap av besöksmål. Naturligtvis har coronapandemin slagit in som en broms och kraftigt påverkat resandet och

utbytet till vår region, liksom i världen i övrigt. Den nordiska attraktionskraften och vår långa tradition av diplomati tjänar emellertid såväl diplomatiska kontakter som ökad handel över tid då vi inte sällan är förknippade med kvalitativ industri, varor och tjänster, numera inte minst inom teknikindustrin och den digitala utvecklingen. Sammantaget har vi ett flertal styrkor. Det gäller förstås också Norden som besöksmål.

Stora nordiska kultur- och profileringsåtgärder som Nordic Cool eller Nordic Matters som hölls på Southbank Centre i London och nyinvigningen av Nordic Heritage Museum i Seattle under 2018, där man framhäver olika fenomen, arv och miljö som är unika för Norden, bör uppmuntras, liksom Nordic Innovation House – detta för att sprida intresse och förståelse för nordisk kultur, innovation och design i omvärlden, inte minst i syfte att öka intresset för Norden som besöksmål och handelspartner.

Våra möjligheter att marknadsföra resurser som inte går att utlokalisera, såsom kultur- och naturturism, är utan tvekan viktiga pull-faktorer för att förstärka framför allt turism och besöksnäring i Norden. Förslag kan mejslas fram redo att sjösättas i takt med att vaccineringen och resandet efter pandemin återigen tilltar.

Den svenska Myndigheten för digital förvaltning (Digg) arbetar med att digitalisera det som i samhället och i den offentliga sektorn inte är digitaliserat. Digg bör skapa ett gemensamt samråd med sina motsvarigheter i de andra nordiska länderna för att synkronisera digitaliseringen på nordisk nivå. Detta skulle bidra till målet om att bli världens mest integrerade region. Det handlar om kommunicerande applikationer i de olika länderna inom samhällets alla områden, inte minst när det gäller rättspolitik, migrationen och folkbokföringen. Utöver dessa kulturutbyten mellan de nordiska länderna och en systematisk hantering av nordiska språk inom myndighetssfären så att alla ländernas myndigheter och deras kontakt med nordiska medborgare alltid självklart finns tillgängliga på samtliga nordiska språk.

Inom ramen för det nordiska samarbetet bedrivs finansmarknadsforskning. Vi ser inte riktigt behovet av att sådan forskning utan tydlig riktning ska bedrivas i Nordiska rådets regi, särskilt eftersom sådan forskning redan bedrivs på en hel del handelshögskolor runt om i Norden. Däremot är det av stor vikt för de nordiska länderna att kriminaliteten stävjas genom forskning och utredningar som tar fasta på hur de finansiella marknaderna i Norden och över gränser kan utnyttjas genom olika skalbolag och diverse lukrativa upplägg för att tvätta pengar och finansiera kriminell verksamhet.

Under lång tid har de nordiska valutorna hållit sig relativt stabila utan några större fluktuationer. Samtidigt har räntorna successivt sjunkit över tid och ligger på relativt låga nivåer. En generation senare ser vi återigen hur inflationen tagit fart och risken för en ny ekonomisk kris av liknande typ är påtaglig. Under 1990-talet drabbades Sverige av mycket höga räntor när Riksbanken försökte motverka spekulation i den svenska kronan. Det lyckades inte och innebar en ekonomisk kris där hushåll och företag gick i konkurs.

Till skydd för de nordiska ländernas ekonomier vill vi se att en utredning tillsätts för att utveckla en framtida modell för hur en krisfond ska fungera som försäkring för att hantera extrema räntor och avvikelser i valutakurser.

Nordiska rådet planerar för att inrätta ett nordiskt transportministerium. Det är positivt om detta kan komma på plats då det förmodligen kan minska flaskhalsar i den ekonomiska utvecklingen. Dock är det viktigt att känna till att behoven av investeringar kan se något olika ut i de olika länderna baserat på avstånd.

Det är också viktigt att förstå att fördelningen och delaktigheten behöver beröra hela Norden och inte enbart storstadsregionerna. Därför bör transportministeriet ha personal lokaliserad på flera geografiska platser, både i huvudstäderna och i andra större städer och framför allt en nordlig geografisk representation. Vi vill därför se att transportministeriet får en decentraliserad organisation väl förankrad i regioner och kommuner som tar in viktiga aspekter utifrån de regionala och lokala förutsättningarna med hänsyn till lokalsamhällen och landsbygd.

Norge är ett föredöme när det gäller upprättandet av en stabil egen energiförsörjning genom olja, gas och vattenkraft. Det har lagt en god grund för energiförsörjningen, Norges företag och dess starka arbetsmarknad. Många svenskar jobbar eller har jobbat i Norge och vi bör följa upp erfarenheter av tillväxt och arbetsliv i Norge och dra lärdomar av vad som fungerar bättre i Norge. Sverige bör därför inom ramen för de bilaterala samtalen med Norge fokusera på dessa frågor.

Storbritannien har lämnat EU och en del personer i Skottland har ibland identifierat sig mer som nordbor än som engelsmän. Det gör relationen mellan de nordiska länderna och Skottland intressant. Storbritannien är också en av Sveriges viktigaste handelspartner och med utträdet ur EU och en ny ordning för rörlighet och tull av varor behöver vi öka arbetet med att säkerställa en långsiktigt stabil handel mellan Norden och de anglosaxiska öarna. I områdessamarbetet med de anglosaxiska öarna behöver handelsfrågan prioriteras på högsta nivå.

4. Miljö, jordbruk och klimat, punkt 3 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Aron Emilsson (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 21, 26, 28 och 44.

Ställningstagande

Hållbarhetsbegreppet handlar om balans mellan olika värden, oftast mellan miljö, sociala värden och ekonomi. Utan denna balans blir ambitioner lätt både utopiska och skadliga. Nordisk frihet (NF), där Sverigedemokraterna ingår, har agerat flera gånger under det gångna året och fått gehör för att de sociala och ekonomiska värdena inte ska glömmas vid hållbarhetsansatser, t.ex. inför COP 26 och Stockholm plus 50.

Vidare har NF hållit emot klimatförslag som vi bedömer skulle skada Nordens ekonomier och de nordiska folkens livskvalitet eller vara ogenomförbara. Till exempel har NF tillsammans med andra stoppat ett gemensamt nordiskt datum för fossilfrihet. Länderna är alltför olika för att kunna enas om ett datum. Ett gemensamt datum skulle ge ett ganska litet mervärde, med tanke på de åtaganden som de respektive länderna redan har gjort. Ett sådant gemensamt datum skulle inte heller på ett lika träffsäkert sätt kunna beakta negativa effekter på de värden som står i konflikt med ambitionen i de olika länderna.

Vi anser att regeringen bör verka för att en översyn görs av samtliga projekt inom nordiska ministerrådet för förbättrad hållbarhet. Översynen bör syfta till att se till att minst följande tre beståndsdelar av hållbarhet beaktas och balanseras: miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Helst bör även kulturell hållbarhet beaktas och ingå i avvägningarna.

Östersjöns miljöstatus är dålig. Ett av de största problemen är övergödningen och de följd effekter som den leder till. Tillförseln av fosfor till Östersjön måste minska. Problemen för de olika länderna runt Östersjön är delvis likartade men inte identiska. Det är möjligt både att utbyta lärdomar och att hjälpa varandra med det som saknas. Ofta kan det också ge större resultat per krona att åtgärda brister utanför Sverige.

De nordisk-baltiska relationerna är en mycket god grund för att komma överens om samarbetslösningar för Östersjöns bästa. Därför bör regeringen agera på Nordiska rådets rekommendation 54/2021 och medverka aktivt till att förhandla fram modeller för nordisk-baltiskt samarbete för att minska fosforutsläppen.

Skrivelsen anger att ”programmet Ny nordisk mat bidrar till gemensamma nordiska satsningar där måltidsupplevelser och de nordiska värderingarna är en viktig del av profileringen”. Det kulturarv som finns i den nordiska matkulturen är något som vi värnar som en viktig del av våra värderingar. Vi anser att det därför vore värdefullt om livsmedelspolitiken dels betonade kulturarvet i mat och livsmedel, dels lyfte fram frågor som exempelvis maten och sjukdomar samt livsmedelslager inför kriser, eftersom folkhälsa och förberedelse för eventuellt kommande kriser är av stor vikt.

Islands ekonomi består till en mycket stor del av fiske, havspolitik och marin miljö. Detta är någonting som Sverige kan dra lärdomar av inte minst när det gäller vår egen politik för fiskeindustri och miljö i havsområdena Skagerak, Kattegatt, Östersjön och Bottniska viken. Vi bör i de bilaterala samtalen med Island lyfta vårt intresse för dessa frågor.

5. Arbetsmarknad, utbildning och hälsa, punkt 4 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Aron Emilsson (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 8, 9, 14 och 29–33.

Ställningstagande

De nordiska länderna har i praktiken anpassat sig till EU:s mervärdes-skattedirektiv, så även Norge, men vi har valt olika skattesatser och olika antal reduktioner. Det har förstås statsfiskala motiveringar i de olika länderna, men med tanke på att våra länder handlar mycket med varandra bör en utredning tillsättas med förslag om ökad harmonisering mellan de nordiska ländernas moms satser för att skapa en mer harmoniserad nordisk marknad – en utredning som syftar till att långsiktigt trygga vår handel, stärka arbetsmarknaden och öka den nordiska integrationen.

Norden ska inte vara något främmande inom det svenska skolväsendet, eller för den delen i andra nordiska länders skolväsen, utan något återkommande som man naturligt kan känna en stark samhörighet med. Inom ramen för utbildningsutbytet bör man därför öka omfattningen av studiebesök hos de nordiska myndigheterna och till andra nordiska skolor. Det officiella nordiska samarbetet och däribland Nordiska rådet och ministerrådet bör vara lika självklart och känt som Europaparlamentet och EU-kommissionen. Sverigedemokraterna har inom ramen för vår partigrupp NF framställt ett förslag om nordiska vänskapsskolor, vilket vid tiden för denna motions framställande bereds i utskottet för kunskap och kultur inom Nordiska rådet. Detta är ett av flera förslag med verktyg och vägar som skulle leda till mer kontakt med de nordiska språken för skolelever i hela Norden och därigenom vara en av flera byggstenar för att vända trenden av nedåtgående språkförståelse.

Den neddragning i kulturbudgeten som gjorts av nordiska ministerrådet till följd av att miljö- och klimatbudgeten expanderat kraftigt menar vi är djupt olycklig och skadar det nordiska samarbetet på sikt. Om vi ska kunna fortsätta att utveckla vårt gränsöverskridande samarbete på kultur- och utbildningsområdet måste även de ekonomiska förutsättningarna för det finnas på plats. Nu har man i stället slagit in på ett sluttande plan. Den budgetneddragning som nu är verklighet försvårar samverkan och utveckling på de arenor som är

grunden för det nordiska samarbetet och dess legitimitet och återväxt i de yngre generationerna.

Sverigedemokraterna förespråkar i motsats till detta ett förstärkt samarbete inom kultur- och utbildningsområdet, vilket bl.a. innefattar den nordiska språkförståelsen, en nordisk kulturkanon som en naturlig utveckling av den litteraturkanon som redan existerar, ett tätare samarbete kring friluftslivet och marknadsföring av Norden som besöksmål.

Sjukvårdspersonal vittnar om att sjukvården är mycket ansträngd – att det är en ständig brist på personalresurser. Samordning av vårdens resurser är därför en kritisk fråga. Vi förespråkar därför en nationell samordning av vårdresurser. Samtidigt vore det bra om de som ansvarar för nationell samordning i alla de nordiska länderna gemensamt utbyter information och kartlägger totalt resursbehov i hela Norden. Det skulle öppna för att de nordiska länderna kan avlasta varandra när det under vissa perioder uppstår ett ökat tryck på vårdresurserna i något av länderna och på något särskilt område.

Utbudet av nordiska privata vårdaktörer som kompletterar och bidrar på hälsovårdsmarknaden är en möjlighet som skulle kunna ge ökad kvalitet och kortare kötider. Det skulle bidra till en större avlastning av vården i de olika länderna. Därför skulle en standardisering och harmoniserad lagstiftning för privata vårdföretag och en enhetligare marknad inom de nordiska länderna innebära ytterligare integration inom Norden och samtidigt vara ett verktyg för att avlasta den offentliga vården och för att bättre kunna täcka det totala vårdbehovet. Därför föreslår vi att det tillsätts en utredning om hur en harmoniserad lagstiftning på området skulle kunna se ut.

Den svenska modellen med goda arbetsvillkor för alla yrkesgrupper är något vi i de nordiska länderna tagit för givet under lång tid. Samtidigt har en ny svart sektor vuxit fram, inte sällan i samband med en okontrollerad och ansvarslös invandringspolitik. Vi anser att de nordiska länderna behöver ta ett samlat grepp över den svarta sektorn och genomföra en genomlysning och rapportering av tillstånden på arbetsmarknaden särskilt gällande arbetsplatser och sektorer med stor andel otrygga anställningar med låga löner. Rapporten bör presenteras årligen för att belysa hur väl de nordiska länderna arbetar med att motverka sådana arbetsförhållanden.

Sverigedemokraterna förhåller sig kritiska till beslutet att genomföra nordiska ministerrådets samarbetsprogram på integrationsområdet med hänvisning till att integration av flyktingar inte är en uppgift som ankommer på Nordiska rådet eftersom det inte utgör kärnan i det nordiska samarbetet. Sverigedemokraterna delar nordiska ministerrådets bedömning att utbildning och arbete är två av nyckelförutsättningarna för en framgångsrik integrationsprocess. Att se till att invandrare har digital kompetens och språkförståelse är avgörande, liksom att arbeta för icke-diskriminering och jämlikhet och mot en ”hederskultur”. Sverigedemokraterna saknar dock från det nordiska samarbetet tydliga riktlinjer om invandrarens eget ansvar och viljan att bli integrerad i majoritetssamhället. Integration kan inte bara ske genom social- och utbildningspolitik utan förutsätter ett individuellt ansvar att anpassa sig

och bli en del av det nya landet som något helt centralt. Arbetsuppgifter följer därmed också med arbetsuppgifter. Sverigedemokraterna anser att detta är något som bör förtydligas mer i nordiska ministerrådets program. Det gäller även i förhållande till ansvaret för att lära sig språket och ta ansvar för sin egen försörjning.

Det intryck som ges av regeringens politik för jämställdhet är att man inte håller alla berörda grupper jämställda utan lyfter fram vissa grupper framför andra. Därför anför Sverigedemokraterna en jämställdhetspolitisk linje inom Nordiska rådet som i stället syftar till att hålla alla grupper jämställda. Vi vill inte lyfta fram utvalda grupper inom jämställdhetsområdet. I stället ska området kort och gott betecknas jämställdhet – lika för alla berörda grupper.

6. Rättsliga frågor, punkt 5 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Aron Emilsson (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1, 5, 17, 40 och 43 samt avslår motion

2021/22:3248 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Många av de besvärigheter som existerat och fortfarande existerar mellan länderna är inte resultat av överlagda politiska beslut utan snarare just av det faktum att länderna inte samordnat sig innan nya nationella lagar stiftats eller restriktioner införts. Därtill är i princip hela Norden bundet av direktiv som antagits av EU, men det saknas i mångt och mycket en nordisk koordinering när dessa ska införas i nationell rätt. För att kriser bättre ska kunna hanteras i framtiden behöver Norden inrätta en koordinerad lagstiftning mellan länderna på alla berörda områden.

Regeringen ger i skrivelsen konkreta angivelser på antalet gränshinder den avser att lösa. Det är generellt sett bra med kvantifierbara målsättningar, men för att nå den övergripande visionen om världens mest integrerade region bör de nordiska samarbetsministrarna varje år tillämpa en annan metod – de bör i början av året mötas för att samla hela den fullständiga listan av gränshinder och föreslå konkreta lösningar på varje hinder med målsättningen att dessa ska vara lösta när året är slut. Denna procedur bör upprättas varje år för att snabbt mota hindren och få en översiktsbild över vilka nya hinder som har uppstått.

Då kan man säkerställa att gränshinder inte växer fram och blir liggande i långbänk utan att de snabbt och effektivt motverkas och löses.

Ofta deklarerar målsättningen att Norden ska vara världens mest integrerade region. Men för att lyckas med det behöver varje kommun som angränsar till ett annat nordiskt land etablera en officiell lokal nordisk myndighetsstruktur på ett lokalt anpassat vis som kan skapa och utgöra reell nordisk nytta.

Utöver det ryska hotet finns fortfarande hotet från radikal islamism kvar och har under perioder under våren dessutom eskalerat och yttrat sig i upplopp i flera svenska samhällen och utanförskapsområden. Vi har de senaste åren sett hur Islamiska staten (IS) har rekryterat medlemmar, inte minst i Sverige. Diskussionen kring hur dessa individer med barn antingen ska hållas kvar där de har stridit eller få återvända till Norden efter de terrorhandlingar som de har begått har varit en politisk fråga högt uppe på dagordningen i våra länder. Vi har de senaste åren sett hur personer i nordiska länder radikaliserats och valt att stödja terrorism, antingen genom aktiviteter inom Norden och Europa eller genom att resa utanför Europas gränser. Sverigedemokraterna verkar för ett ökat samarbete mot detta mellan de nordiska länderna. Med ett näst intill besegrat IS har problemet med terrorresor till Mellanöstern avtagit. I stället har vi sett en ökande våg av återvändande terrorister till Norden. Det är viktigt att varje land tar sitt eget ansvar och genomför nödvändiga lagändringar för att stoppa terrorism och terrorresor, såväl från som till Norden. Här har Sverige ett stort ansvar då vi i normala fall genom öppna gränser och bristande id-kontroller jämte en omfattande immigration saknat förmåga att upprätthålla kontroll och trygghet, vilket har lett till att frågan om gränskontroller mellan de nordiska länderna har aktualiserats. Målet måste vara fungerande yttre gränskontroller i EU och en gemensam nordisk yttre gränskontroll, så att passfrihet och smidig rörlighet inom Norden kan återupprättas, men på kort sikt kommer gränskontroller tyvärr ändå att krävas.

Vi efterfrågar ett fördjupat samarbete och dialog mellan våra nordiska länder mot terrorrörelser och radikalisering, detta för att göra arbetet så effektivt som möjligt. Det här är viktigt ur flera perspektiv, dels för att inte ytterligare bidra till att destabilisera regionen i framför allt Syrien och Irak och för att avhjälpa det mänskliga lidande som pågår, dels för att värna säkerheten i Norden, förhindra ytterligare radikalisering och minska risken för terrorbrott i Sverige och Norden. Politisk islam vinner också framsteg genom civilsamhället i framför allt Sverige, och även här behöver vi utbyta erfarenheter och modeller för att förebygga att västerländska fri- och rättigheter begränsas i Sverige och Norden på kort och lång sikt. Tillsätt därför en nordisk projektgrupp som ska bedriva löpande operativ granskning av de islamistiska samfundet i Norden i syfte att beivra eventuell terrorism motiverad av politisk islam.

Ser vi till Danmark har de lyckats mycket bättre än Sverige inte minst när det gäller migrations- och rättspolitik. Sverige behöver därför inom ramen

för de bilaterala samtalen med Danmark prioritera dessa frågor för att öka vår kunskap om vad som har en påvisbar effekt inom dessa områden.

7. Rättsliga frågor, punkt 5 (C)

av Magnus Ek (C) och Linda Modig (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3248 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 4 och

avslår motion

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1, 5, 17, 40 och 43.

Ställningstagande

De gränsregionala informationstjänsterna är av stor betydelse för att förmedla information och kunskap till Nordens invånare, inte minst kopplat till rörlighet och den gemensamma arbetsmarknaden. Deras betydelse har tydliggjorts ytterligare de senaste åren och Sverige bör vara drivande för att säkerställa att dessa viktiga institutioner på bästa sätt kan tjäna medborgarna och därmed stärka det nordiska samarbetet.

8. Utrikes- och säkerhetspolitik samt internationellt utvecklingsarbete, punkt 6 (M)

av Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M) och Margareta Cederfelt (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 3 och

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 12 och 56 samt

avslår motionerna

2021/22:4110 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2 och

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

En viktig grund för Sveriges möjligheter att påverka EU:s utveckling och ställningstaganden tar sin utgångspunkt i vår förmåga att forma koalitioner med likasinnade länder. Den nordisk-baltiska kretsen utgör här en viktig grund för ett samarbete som bör intensifieras. Det handlar inte minst om att stärka vår gemensamma förmåga att adressera frågor av värde för regionen, såsom utvecklingen i Arktis, Östersjön och i det östliga närområdet.

Sverige ska vara pådrivande för att det nordisk-baltiska samarbetet fördjupas, dels vad gäller gemensamma initiativ i EU, dels i andra internationella och multilaterala sammanhang.

Samarbetet ska präglas av flexibilitet vad gäller möjligheten att bredda den nordisk-baltiska koalitionen i olika frågor och sammanhang, t.ex. med Nederländerna, Tyskland och Österrike. En ambition bör även vara att verka för ett starkt samarbete med Storbritannien. Därtill är Storbritannien som ledare av Joint Expeditionary Force (JEF) och Natos stridsgrupp i Estland den viktigaste europeiska försvarsaktören i Östersjöregionen av länderna utanför den omedelbara regionen. De nordisk-baltiska länderna bör alltid vara en stark röst för transatlantiskt samarbete i Europa.

Samarbetet mellan de nordiska länderna har inte fungerat på ett tillfredsställande sätt under pandemin. I gränsbygderna märks påfrestningarna på ett helt annat sätt än i huvudstäderna. Öppna och stängda gränser om vartannat och svårigheter för arbetspendling har medverkat till att medborgare känt sig utlämnade. Särskilt besvärligt har det varit för butiker och näringsidkare i gränsområden som tidigare levt på en relativt fri och obehindrad rörlighet mellan länderna. Valet av strategier och förhållningssätt kring hur covid-19 ska bekämpas har resulterat i olika lösningar som fått konsekvenser för utbyte och möjligheter att ta sig mellan länderna.

Att de nordiska länderna hanterat den pågående pandemin olika väcker viktiga frågor om vår förmåga att möta globala utmaningar tillsammans. Efter den rådande krisen finns anledning att utvärdera hur samarbetet i vårt närområde fungerar, hur relationerna mellan våra länder påverkats och framför allt hur vi gemensamt ska möta de ekonomiska och sociala konsekvenserna av covid-19. De samhällsekonomiska och hälsorelaterade konsekvenserna av covid-19 är stora utmaningar för hela den nordiska regionen, men gränsregionerna är särskilt drabbade.

Efter pandemin kommer en viktig uppgift för en svensk regering att vara att stärka och fördjupa samarbetet med våra nordiska grannländer. Länderna delar snarlika intressen och värderingar. Det är dem vi handlar mest med och de flesta av dagens och morgondagens utmaningar är gränsöverskridande och drabbar hela regionen. Vi är alla relativt små, handelsberoende och innovativa länder.

Norden är således vår språngbräda ut i världen. Just därför är det så betydelsefullt med fördjupat samarbete kring ekonomi och innovationer. De nordiska länderna delar inte bara värdegrund och kulturell och geografisk närhet. Vi står också inför liknande utmaningar inom samhällssäkerhet och

beredskap. I juli 2020 presenterade Björn Bjarnason en uppföljning på Stoltenbergrapporten som framför allt fokuserar på ett ökat samarbete mellan de nordiska länderna mot hybridhot och cyberangrepp. Det är angeläget att de nordiska länderna gemensamt omsätter så många som möjligt av de förslag som rapporten föreslår i praktiken för att öka det nordiska samarbetet på detta område.

Som stora givare till de multilaterala organisationerna och FN-systemet finns även anledning att stärka samordningen såväl som arbetsfördelningen mellan de nordiska länderna. En ökad grad av specialisering mellan länderna i utvecklingspolitiken, och då inte minst inom det humanitära biståndet, kan utgöra en viktig grund för stärkt inflytande och bättre resultat utifrån våra intressen. Under covidkrisen har särskilt WHO:s arbete stått i fokus, och behovet av att säkerställa ett förtroendefullt internationellt samarbete i hälsofrågor, präglat av tillit och transparens, är tydligt. Här ska våra länder vara en konstruktiv kraft.

Vidare bör de nordiska länderna agera solidariskt när enskilda eller flera nordiska länder utsätts för cyberangrepp. En viktig inspirationskälla är den europeiska diplomatiska cyberverktygslåda som lades fram 2017 för att öka samarbetet, öka möjligheterna att begränsa cyberhot på kort och lång sikt samt ge möjlighet att påverka hotfulla aktörers uppförande på sikt. En motsvarande nordisk diplomatisk verktygslåda skulle innebära ett solidariskt agerande, där de nordiska länderna öppnar upp för sanktionsmöjligheter tillsammans med en ökad tillit till de nordiska ländernas respektive underrättelsetjänster gällande attribuering vid cyberattacker.

9. Utrikes- och säkerhetspolitik samt internationellt utvecklingsarbete, punkt 6 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Aron Emilsson (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3 och
avslår motionerna
2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 3,
2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 12 och 56 samt
2021/22:4110 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

De nordiska länderna verkar för att genomföra den internationella planen för Agenda 2030 och är sannolikt bland de länder som lyckas bäst i klassen. Det finns dock två problem med detta. Det ena handlar om att vi lägger ned koldioxidneutral energiproduktion som ersätts med oljebaserad energi som ökar de negativa klimateffekterna. Dessutom kan klimatmålen aldrig uppnås om inte också de stora utsläppsländerna går före – Kina, Indien, USA, Ryssland, Tyskland m.fl. Norden står bara för en ytterst liten andel av utsläppen i ett globalt perspektiv. Det spelar mindre roll hur lite eller mycket vi lyckas minska våra utsläpp när länder som Kina och Indien inte är med och bidrar till minskade koldioxidutsläpp. Därför behöver den mest prioriterade uppgiften för regeringen inom ramen för det nordiska samarbetet och Agenda 2030 vara att öka den koldioxidneutrala energiproduktionen i Norden och samtidigt arbeta för att dessa högutsläppsländer ska bli delaktiga.

10. Utrikes- och säkerhetspolitik samt internationellt utvecklingssamarbete, punkt 6 (MP)

av Maria Ferm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4110 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2 och avslår motionerna

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 3,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 12 och 56 samt

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Danmark, Norge och Island är alla medlemmar i försvarsalliansen Nato, medan Sverige och Finland är alliansfria. Vi har dock allt att tjäna på att samarbeta och öva tillsammans. Det gäller såväl militärt som att öka vår civila beredskap.

11. Arktis, punkt 7 (M)

av Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M) och Margareta Cederfelt (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 24 och avslår motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 11 och

2021/22:3248 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 12.

Ställningstagande

I ismältningens spår tydliggörs kopplingen mellan klimatförändringar och militär säkerhet. Moderaterna anser att detta kräver en aktiv svensk och europeisk Arktispolitik som tar ett sammanhållet grepp om de många utmaningar vi möter i regionen för att värna miljö, välbefinnande och handel liksom människors levnadsvillkor och möjlighet att säkra sina inkomster. Sverige bör försvara den ordning som har präglats i Arktis, med regionalt och internationellt samarbete och den internationella rätten som grund, i synnerhet FN:s havsrättskonvention. Försvars- och säkerhetspolitiken utgör i sammanhanget en viktig grund. Sverige behöver ett långsiktigt strategiskt förhållningssätt till en region i förändring.

De säkerhetspolitiska utmaningar som vi möter i norr ställer även viktiga frågor om hur vi värnar och skyddar de för Sveriges och Europas välbefinnande avgörande Atlantförbindelserna i händelse av ökade spänningar. Upprätthållandet av navigationsfriheten är i detta sammanhang centralt, så även skyddet av de många Atlantkablar som binder samman våra kontinenter. En aktiv svensk politik är en viktig förutsättning för vår långsiktiga förmåga att stå emot icke-demokratierna Rysslands och Kinas ambitioner att sätta sin prägel på utvecklingen i Arktis och i den nordligaste delen av Europa.

12. Arktis, punkt 7 (C)

av Magnus Ek (C) och Linda Modig (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 11 och

2021/22:3248 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 12 och
avslår motion

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 24.

Ställningstagande

Kina har de senaste åren visat betydande intresse i Arktisregionen och 2013 fick Kina observatörsstatus i arktiska regionen. Men Kina är ingen arktisk stat, och Kina har endast sina egna globala maktintressen för ögonen. Vår åsikt är därför att deras observatörsstatus i Arktiska rådet bör begränsas till närvaro vid några få, mindre arbetsgrupper på teknisk nivå.

Den kinesiska aggressionen mot Taiwan fortsätter, bl.a. genom tydlig konflikteskalering i Syd kinesiska havet och kinesiska militära, diplomatiska och ekonomiska påtryckningar mot Taiwan. Härvidlag är det viktigt att Kina respekterar Unclos och skiljedomstolen i Haags beslut från 2016 att de kinesiska anspråken i Syd kinesiska havet baserade på ”historisk rätt” saknar laglig grund. Detta är ett tydligt maktspråk från Kina att de inte respekterar den internationella rättsordningen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2021/22:90

Regeringens skrivelse 2021/22:90 Nordiskt samarbete 2021.

Följdmotionerna

2021/22:4677 av Hans Wallmark m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för en nordisk covidkommission som utvärderar det nordiska samarbetet under krisen och som lyfter upp lärdomar och erfarenheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för ett fördjupat nordiskt samarbete kring ekonomi och innovationer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för ett säkrare och mer säkerhetsintegrerat Norden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en samordnad nordisk energipolitik och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en stärkt nordisk samordning och arbetsfördelning inom utvecklingspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de nordiska länderna agerar solidariskt när enskilda eller flera nordiska länder utsätts för cyberangrepp och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4679 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om koordinerad lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt inresebevis och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt genomförande av Agenda 2030 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om profilering av Norden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den strategiska metoden att avverka alla gränshinder årligen och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera ett nordiskt lagråd och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en gemensam nordisk bolagsrätt och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ökad grad av harmonisering i den nordiska mervärdesbeskattningen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studiebesök av Nordiska rådet och nordiska skolor i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kunskap i nordiska språk, nordisk kultur och historia i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om internationellt konkurrenskraftig elitforskning i Norden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiska språk på de humanistiska fakulteterna och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka språkkunskaperna i skandinaviska, isländska och finska och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkt nordisk kultursatsning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordisk kulturkanon och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringspolitik och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integrerad regionalpolitik och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om självförsörjande nordisk energipolitik och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt startup-nätverk och nordiska innovationshus och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att attrahera turism och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ambitionen att bli världens mest hållbara och integrerade region och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om helhetssyn och Svanenmärkning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om helhetssyn i avfallshantering och tillkännager detta för regeringen.

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektivisera klimatpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hållbara havsnärings och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krafttag för minskad övergödning av Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nordiskt djurskydd i världsklass och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om livsmedel och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordisk samordning av sjukvårdsresurser och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk marknad för hälsovård och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rapportera missförhållanden på den nordiska arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integration och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämställdhet och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om synkroniserad digitalisering i Norden och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om penningtvätt och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk krisfond och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om koordinering av EU-direktiv och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om transport och infrastruktur i Norden och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt försvars- och säkerhetssamarbete och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samverkan och granskning av islamismen och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk krisberedskapskommitté och statsministrarnas samråd och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bilaterala samarbeten med Norge med prioritet på energi, näringsliv och arbetsmarknad och tillkännager detta för regeringen.

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bilateralt samarbete med fokus på rättspolitik och migration och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bilateralt samarbete med Island med fokus på fiskerinäring och miljö och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Nordenområdessamarbetet avseende Arktis i fråga om miljö, kultur och säkerhet och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Nordenområdessamarbetet för de anglosaxiska öarna i fråga om tullar och handel och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Nordenområdessamarbetet avseende Tyskland i fråga om investeringar och handel och tillkännager detta för regeringen.

Redogörelse 2021/22:NR1

Redogörelse 2021/22:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2021.

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:267 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samverkan för att delta i G20 och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1189 av Fredrik Christensson och Daniel Bäckström (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska gränshinder och öka samverkan mellan Sverige och Norge och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1749 av Johan Hultberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk coronakommission och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Gränshinderrådet och höja ambitionen för rådets arbete och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1969 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att de nordiska länderna framöver har en gemensam linje för att hantera större kriser och beredskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2371 av Noria Manouchi m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om framtagandet av en nationell Öresundsagenda för att intensifiera arbetet med att skapa ökade förutsättningar för fortsatt integration och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2553 av Björn Söder m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om säkerhetspolitiska frågor i Arktis och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att urfolk i Arktis ska kunna verka fritt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bevarandet av kultur hos folken i Arktis och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Kinas verksamhet i Arktis och status i Arktiska rådet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s status i Arktiska rådet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2573 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införandet av en nordisk coronakommission och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2579 av Björn Söder m.fl. (SD):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom Arktiska rådet bör ta initiativ till ett traktat som reglerar frågan om Rysslands kontroll över Nordostpassagen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för bilaterala avtal mellan de nordiska länderna om gränsstatistik så att de som arbetar i ett annat nordiskt land syns i det egna landets statistik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Kinas observatörsstatus i Arktiska rådet bör begränsas och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av nordiskt samarbete och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3248 av Linda Modig m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetet för att göra Norden till den mest integrerade och klimatsmarta regionen i världen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utvärdering av hur gränshinder bättre kan motverkas och hur stängandet av gränser i Norden kan förhindras och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa de gränsregionala informationstjänsternas verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat nordiskt samarbete för att hantera framtida kriser och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utvärdering av de nordiska ländernas hantering av covid-19-pandemin och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att belysa hur gränshindersproblematik drabbar jämställdheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Norden som en stark röst i arktiska frågor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3339 av Gunilla Svantorp m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återupprätta förtroendet för våra gränsregioner t.ex. genom att driva på utvecklingen för att underlätta för arbetstagare som arbetar i ett annat nordiskt land, öka arbete med regelförenkling och förbättra kommunikationen mellan ländernas regeringar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta på sig ledartröjan för ett ökat nordiskt samarbete inom områden som rör högre utbildning, forskning, infrastrukturprojekt, energiförsörjning och klimatinvesteringar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

129. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att belysa hur gränshindersproblematik drabbar jämställdheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3673 av Niels Paarup-Petersen (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste säkra att gränspendlare inte faller mellan stolarna vid kriser och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska ta initiativ till att de nordiska regeringarna etablerar kommunikations- och samarbetsstrukturer för kristillfällena och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en ny gränshindersstrategi och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nordisk-baltiska samarbetet bör fördjupas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nordisk-baltiska samarbetet bör fördjupas och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Arktis med internationell rätt och regionalt och internationellt samarbete som grund och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU ska värna och skydda Atlantförbindelserna i händelse av ökade spänningar, upprätthålla navigationsfriheten samt värna skyddet av Atlantkablarna och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för en nordisk covidkommission som utvärderar det nordiska samarbetet under krisen och som lyfter upp lärdomar och erfarenheter och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för ett fördjupat nordiskt samarbete kring ekonomi och innovationer och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för ett säkrare och mer säkerhetsintegrerat Norden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Nordensamarbetet bör fokusera på försvars- och säkerhetspolitiska utmaningar samt på att lösa de gränshinder som försvårar för den fria rörligheten och integrationen mellan våra länder och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3908 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Arktis och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för avspänning i Arktis och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4110 av Rasmus Ling m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förstärkt nordiskt försvarssamarbete och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
8. Motioner som bereds förenklat		
2021/22:267	Markus Wiechel och Alexander Christiansson2 (båda SD)	
2021/22:1189	Fredrik Christensson och Daniel Bäckström (båda C)	
2021/22:1749	Johan Hultberg (M)	1 och 2
2021/22:1969	Sten Bergheden (M)	
2021/22:2371	Noria Manouchi m.fl. (M)	
2021/22:2553	Björn Söder m.fl. (SD)	1 och 4–7
2021/22:2579	Björn Söder m.fl. (SD)	19
2021/22:3232	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	22
2021/22:3246	Kerstin Lundgren m.fl. (C)	48
2021/22:3248	Linda Modig m.fl. (C)	1, 2, 6, 7 och 10
2021/22:3339	Gunilla Svantorp m.fl. (S)	1 och 2
2021/22:3666	Annie Löf m.fl. (C)	129
2021/22:3673	Niels Paarup-Petersen (C)	2, 3 och 8
2021/22:3776	Hans Wallmark m.fl. (M)	25, 54 och 55
2021/22:3883	Lars Adaktusson m.fl. (KD)	30
2021/22:3908	Mikael Oscarsson m.fl. (KD)	4
2021/22:3971	Joar Forssell m.fl. (L)	16
2021/22:4677	Hans Wallmark m.fl. (M)	2–6
2021/22:4679	Aron Emilsson m.fl. (SD)	6, 10–13, 15, 22–25, 27, 37, 39, 41, 45 och 47